

PYHÄT APOSTOLIT

Tässä toisessa opintojaksossa perehdymme pyhien apostolien elämään ja toimintaan.

Mitä sana apostoli tarkoittaa?

Kreikankielestä juontuva sana tarkoittaa lähetettyä tai lähettilästä. Raamatun ja kristillisen perimätiedon mukaan Jeesuksen opetuslapset, jotka hän lähetti ensin Israelin kansan keskuuteen, ja kuolemansa ja ylösnousemuksensa jälkeen kaikkeen maailmaan ovat apostoleja. Näiden lisäksi myös eräitä muita alkuseurakunnan lähetystyöhön lähteneitä henkilöitä kutsutaan apostoleiksi. Apostolin määritelmän kriteerinä pidetään yleensä olemista Jeesuksen ylösnousemuksen todistajana.

Montako apostolia Jeesus kutsui ja mitkä olivat heidän nimensä?

Sanaa ”apostoli” käytetään Markuksen ja Matteuksen evankeliumeissa ainoastaan kerran. Markuksen evankeliumin (Mark. 3:16–19) ja Matteuksen evankeliumin (Matt. 10:2–4) mukaan ne kaksitoista, jotka Jeesus valitsi seuraamaan häntä ja joita myös hän itse kutsui apostoleiksi, olivat: Simon Pietari, Andreas, Jaakob Sebedeuksen poika, Johannes Sebedeuksen poika, Filippus, Bartolomeus, Tuomas, Matteus, Jaakob Alfeuksen poika, Taddeus, Simon Kananeus ja Juudas Iskariot, joka kavalsi Jeesuksen.

Juudas Iskariotin petettyä Jeesuksen ja hirtettyä itsensä ennen Jeesuksen ristiinnaulitsemista, apostoleja oli jäljellä yksitoista. Apostolien tekojen mukaan (Apt. 1:23–26), jäljelle jääneet opetuslapset kokoontuivat Jeesuksen ylösnousemisen ja helluntain välillä valitsemaan kahdentoista apostolin. Valittavan oli pitänyt olla oppilaiden joukossa Jeesuksen toiminnan alusta loppuun saakka, ja hänen piti olla ylösnousemuksen todistaja. Oppilaat asettivat ehdolle kaksi henkilöä, Joosef Barsabbaan, jota kutsuttiin Justukseksi, sekä Mattiaksen. Näistä kahdesta uusi apostoli valittiin arvalla. Arpa lankesi Mattiaalle, josta näin tuli viimeinen ”kahdestatoista apostolista”.

Luukkaan evankeliumissa (Luuk. 6:13–16) Taddeusta kutsutaan nimellä Juudas, Jaakobin poika. Johanneksen evankeliumi, toisin kuin muut kolme evankeliumia, ei anna luettelo apostoleista, eikä evankeliumin kirjoittaja edes mainitse heidän lukumääräänsä. Evankeliumissa esiintyvät kuitenkin seuraavat apostolit: Andreas, Juudas Iskariot, Pietari, Tuomas (jota kutsutaan myös Juudaaksi), Natanael, Filippus, Sebedeuksen pojat (Jaakob ja Johannes), ja ”se toinen Juudas”.

Uudessa Testamentissa Bartolomeus mainitaan vain opetuslapsien nimiluettelossa eikä Johanneksen evankeliumissa häntä mainita lainkaan. Perinteisesti hänen ajatellaan olleen sama henkilö kuin Johanneksen evankeliumin Natanael, joka ei sisälly muitten evankeliumien opetuslapsien nimilistaan. Bartolomeus mainitaan Apostolien tekojen opetuslapsien nimiluettelossa ja muissa evankeliumeissa paitsi Johanneksella. Tämä kiistanalainen päätelmä perustuu siihen, että muissa evankeliumeissa Bartolomeus ja Filippus mainitaan aina yhdessä eikä Natanaelin nimeä mainita lainkaan, kun taas Johanneksen evankeliumissa Filippus ja Natanael mainitaan samaan tapaan yhdessä eikä Bartolomeuksen nimeä lainkaan mainita.

Onko olemassa muita apostoleja, kuin vain nämä kaksitoista?

Kristuksen kutsumien, edellä mainittujen kahdentoista apostolin lisäksi Luukkaan evankeliumissa kerrotaan vielä 72 opetuslapsesta (Luuk. 10:17-20). Apostolien lopullista ja tarkkaa määrää on mahdotonta tietää. Apostoli Paavalin antaman tiedon mukaan Kristus ilmestyi yli viidelle sadalle (1. Kor. 15:6). Kaikista ylösnousemuksen todistajista ei kuitenkaan välttämättä tullut apostoleja, sillä Paavali kertoo Kristuksen ilmestyneen vielä erikseen kaikille apostoleille (1. Kor. 15:7), joiden lukumäärää hän ei kuitenkaan mainitse. Viimeiseksi Ylösnoussut ilmestyi Paavalille (1. Kor. 15:8), joka ilmeisesti myös jäi viimeiseksi ylösnousemuksen todistajaksi ja apostoliksi.

Barnabasta kutsutaan apostoliksi Apostolien teoissa (Apt. 14:14). Jaakobia, Jeesuksen veljeä, ei sen sijaan koskaan mainita apostoliksi, vaikka hänen sanottiin olevan yksi ”seurakunnan pylväistä” (Gal. 2:9). Kirkko kuitenkin kunnioittaa Jaakobia, Herran veljeä yhtenä apostoleista.

Mikä oli apostolin tehtävä?

Apostolien tehtävänä oli julistaa evankeliumia ylösnousseesta Vapahtajasta ja Taivasten valtakunnasta.

Kuka Raamatussa mainituista apostoleista oli ”pakanain apostoli”?

Paavali kertoo olevansa apostoli kirjeessään roomalaisille (Room. 1:1), mutta mainitsee olevansa apostoleista vähäisin, koska oli aiemmin vainonnut kristittyjä. Hän kutsuu itseään erityisesti ”pakanoiden apostoliksi” (Room. 11:13). Myös evankeliumia julistaneita kumppaneitaan hän kutsuu apostoleiksi (Room. 16:7). Tapana siis oli, että kaikki jotka olivat saaneet Jumalalta tai Jeesukselta tehtävän evankeliumin julistamisesta, olivat apostoleja. Toinen käytetty kriteeri oli, että apostoleiksi kutsuttiin nimenomaan ylösnousemuksen todistajia. Tämä toteutui Mattiaan valinnassa, ja myös Paavali vetosi Herran näkemiseen puolustaessaan omaa asemaansa apostolina (1 Kor. 9:1). Koska ylösnousemuksen todistajat vähitellen kuolivat, nimitys apostoli jäi pois yleisestä käytöstä.

Apostoleille on kirkkovuoden kierrossa omat muistopäivänsä. 12 apostolin yhteistä juhlaa vietetään pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin muistopäivän jälkeen 30. kesäkuuta.

Opintotuokion loppuksi voidaan laulaa:

Tropari, 3.sävelmä

*Oi pyhät apostolit, | rukoilkaa armollista Jumalaa, | että Hän antaisi // synninpäästön
meidän sieluillemme.*

Kontakki, 4.sävelmä

*Herran viisaat apostolit, | Kristuksen viinitarhan köynnökset! | Hyveissänne te kannoitte
rypäleitä, | joista meille vuotaa pelastuksen viini. | Nauttien sitä me täytymme ilolla | ja
vietämme kunniaakasta muistoanne, // Rukoilkaa meille suurta armoa ja syntiemme päästöä.*